

Štetne posljedice ratifikacije Istanbulske konvencije

u ime obitelji

Činjenice o Istanbulskoj konvenciji (IK)

- Puni naziv: *Konvencija Vijeća Europe o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji*
- Međunarodni ugovor donesen u Istanbulu 2011., stupio na snagu u 2014.
- Vlada Zorana Milanovića (SDP) je sredinom 2013. potpisala IK.
- Premijer Plenković (HDZ) je 25. 11. 2016. najavio ratifikaciju IK.
- IK je ratificiralo samo pola država članica EU (14).

Činjenice o Istanbulskoj konvenciji

- IK sadrži *pozitivne* i *negativne* odredbe
 - **Pozitivne:** reguliraju prevenciju i suzbijanje nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (većina odredbi se već nalazi u hrvatskom zakonodavstvu!)
 - **Negativne:** nameću rodnu ideologiju u obrazovanju, zdravstvu, kulturi, medijima, itd.

Hrvatska već ima dobre propise koji štite žene od nasilja

- **Kazneni zakon**
- **Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji** - usklađen s pozitivnim odredbama Istanbulske konvencije 13. 7. 2017.
- **Protokol o postupanju u slučaju nasilja u obitelji** - definira obaveze nadležnih tijela kad se dogodi nasilje u obitelji - policije, centara za socijalnu skrb, zdravstvenih ustanova, odgojno-obrazovnih ustanova i pravosudnih tijela.

= Hrvatska te zakone i propise treba dosljedno provoditi!

Ratifikacija Istanbulske konvencije bi Hrvatskoj u paketu donijela:

- 1. Preodgoj i indoktrinaciju djece, društva, cijelog naroda i promjenu kulture u neznanstvenoj rodnoj ideologiji.**
- 2. Najviše bi štetila samim ženama.**
- 3. Kršenje ljudskih i građanskih prava, diskriminaciju, nejednakost pred zakonom, kršenje slobode izražavanja, istraživanja, savjesti, vjeroispovijedi, odgoja djece, itd.**

Primjer posljedica rodne ideologije - Kanada

- **Država Ontario (Kanada) je 2012. donijela tzv. zakon o rodnom identitetu** koji omogućuje “transrodnim osobama” – muškarcima koji se izjašnjavaju da su žene korištenje prostorija (zahoda, svlačionica, skloništa i sl.) namijenjenih ženama, i obratno.
- **Kanađanin Christopher Hambrook se u 2012. lažno predstavljao kao “transrodna žena” imenom Jessica kako bi dobio pristup skloništima za žene žrtve nasilja te ih seksualno napastovao.**

Christopher Hambrook

Primjer posljedica rodne idologije - SAD

- Lanac “Target” u SAD-u u svojim dućanima od 2016. godine dopušta **osobama izbor muških ili ženskih prostorija (svlačionica, zahoda...) prema njihovom “rodnom samoodređenju”**.
- Takvu politiku iskoristio je Sean Smith, “transrodna žena”, odnosno muškarac koji se predstavljao kao žena imena Shauna Patricia Smith: **ulazio je u ženske garderobe i fotografirao žene dok se presvlače**, te je uhićen zbog fotografiranja 18-godišnje djevojke u Targetovom dućanu u gradu Idaho Falls

Lanac dućana Target

Sean Smith

Primjer posljedica rodne ideologije - sport

- Borac u mješovitim boričkim vještinama (MMA), Fallon Fox, muškarac koji se izjašnjava kao žena, **zadao je u ženskoj kategoriji svojoj ženskoj protivnici potres mozga i prijelom orbite 2015. godine.**

Fallon Fox

Istanbulska konvencija donosi obvezujući koncept “roda”

SPOL – muški i ženski je u temeljima čovjeka i cijelog ga definira kao muškarca ili ženu (duh, psihi i tijelo) od trenutka začeća

KONCEPT “RODA” – svatko može za sebe odrediti je li muškarac i žena, bez obzira na spol. Ideju da spol određuje je li netko muškarac ili žena i da određuje njihove bitne karakteristike (majčinstvo, očinstvo...) – je **nametnulo društvo**.

= PREMA KONCEPTU “RODA” “žena” može biti osoba muškog spola i obratno.

u ime obitelji

- “Rod nije ni kauzalan rezultat spola niti je fiksiran kao što je to spol. On je **konstruirano stanje... radikalno neovisno o spolu...** tvorevina koja slobodno pluta, a ima za **posljedicu to da muškarac i muškost mogu značiti kako žensko, tako i muško tijelo, i da žena i ženskost mogu značiti kako muško, tako i žensko tijelo.**” (najpoznatija teoretičarka “roda”, Judith Butler)

Koncept “roda” – kratka povijest

- Američki psiholog John Money je 1950.-ih za potrebe svojih istraživanja **donio hipotezu o “rodu”** kao o društvenom vidu spola koji se može razlikovati od biološkog (muškarac ne treba biti osoba muškog spola)
- Do 90-ih godina znanost je odbacila tu hipotezu - **postoje provjerljive, jasne i nepromjenjive urođene razlike između muškaraca i žena** (tijelo, psiha, hormoni...).
- Sam Money je početkom 1990.-ih osudio popularno korištenje pojma “rod” kao znanstveno neutemeljeno.
- **Ustrajanje na uvrštenju hipoteze koju je znanost odbacila u zakone i konvencije je *ideologija* – zato koristimo termin “rodna ideologija”.**

Istanbulska konvencija sadrži koncept “roda”:

- “Stranke će osigurati provedbu odredaba ove Konvencije (...) bez diskriminacije po bilo kojoj osnovi kao što su **spol, rod**” (čl. 4. st. 3.)
- “Određene skupine pojedinaca mogu doživjeti diskriminaciju i na temelju rodnog identiteta, što jednostavno rečeno znači da **rod s kojim se poistovjećuju nije u skladu sa spolom** koji im je dodijeljen pri rođenju.” (čl. 53. *Pojašnjavajućeg izvješća*)
- “Rod označava uloge, ponašanja, aktivnosti i osobine koje smatra prikladnima za muškarce i žene” (čl. 3. c.)

U čemu je problem?

- **Istanbulska konvencija ne sadrži definiciju pojma “žena” i “muškarac” - nigdje nije definirala da je “muškarac” osoba muškog spola, a “žena” osoba ženskog spola (to se ne podrazumijeva!)**
- **S druge strane, IK daje do znanja da su “muškarac” i “žena” svi oni koji se poistovjećuju s tim terminima, bez obzira na svoj spol (čl. 4. 3.)**
- **To znači da IK ne štiti od nasilja osobe ženskog *spola*, već sve one koji se izjašnjavaju kao “žene”, bez obzira na spol – dakle, koncept “roda” je u temeljima IK!**

Rodna ideologija je sastavni dio IK

- “Odbor [za izradu IK] se složio kako će jedan od njegovih glavnih zadataka prilikom stvaranja buduće Konvencije biti identificirati načine integracije *rodne dimenzije* u njene odredbe...” (zapisnik 2. sjednice Odbora)

Pojam “rod” je najasan i fluidan

- “Činjenica je da je prvi put u neku međunarodnu konvenciju unesena definicija roda, te nakon ratifikacije postaje dijelom pravnog poretka na području primjene Konvencije. **Koji će biti doseg te definicije ne možemo znati.** (...) Kako će Odbor ustanovljen Istanbulsom konvencijom ili Europski sud za ljudska prava, **tumačiti pojam „nestereotipne rodne uloge“ i obvezu države da podučava o njima u redovitim obrazovnim programima, možemo nagađati.**” (Aleksandra Korać-Graovac, Katedra za obiteljsko pravo Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu)

U javnoj raspravi 4/5 građana protiv ratifikacije Istanbulske konvencije

- Najviše komentara na zakonski tekst od postojanja javne rasprave na internetu
- Više od 350 komentara, usred ljeta, 4/5 PROTIV ratifikacije
- **Rezultat javne rasprave:** Građani ZA još bolju i učinkovitiju zaštitu žena od nasilja, PROTIV ratifikacije Istanbulske konvencije

Hrvatska biskupska konferencija protiv ratifikacije Istanbulske konvencije

- “Biskupi ne podržavaju konvenciju koja uz plemenite nakane obrane od nasilja „implementira” u sadržaj zakonskoga akta terminologiju „rodne ideologije”, za koju je **papa Bendikt XVI.** svojevremeno govorio da „vrši **atentat na oblike obitelji koju čine otac, majka i djeca**”.
- **Papa Franjo** je na susretu mladih u Poljskoj (12. kolovoza 2016.) rekao kako se kod rodne ideologije radi o „**ideološkoj kolonizaciji**”.

Rodna ideologija ne doprinosi sprječavanju nasilja nad ženama

- Istanbulska konvencija je posvećena borbi protiv “rodnih stereotipa” jer u njima vidi glavni uzrok nasilja nad ženama
- **Istovremeno, propušta adekvatno adresirati ključne čimbenike nasilja nad ženama**, poput alkoholizma i drugih vrsta ovisnosti, prisutnosti nasilja i objektivizacije žena u medijima te slabljenja društvenih normi i vrijednosti

POSljedICE KONCEPTA “RODA” U ISTANBULSKOJ KONVENCIJI NA DRUŠTVO

Istanbulska konvencija želi svima nametnuti rodnu ideologiju kroz...

- Obrazovni sustav
- Kulturu
- Medije
- Sport
- Društvene obrasce ponašanja
- Zakonodavstvo

Nametanje rodne ideologije u obrazovanju

“[Države] Stranke će poduzeti (...) potrebne korake kako bi **nastavne materijale o pitanjima** kao što su (...) **nestereotipne rodne uloge**, (...) **rodno utemeljeno nasilje nad ženama** (...), prilagođeno razvojnim sposobnostima učenika, **uključile u redovni nastavni plan i program i na svim razinama obrazovanja**” (članak 14 Istanbulske konvencije, stavak 1)

Nametanje rodne ideologije u kulturi, sportu i medijima

“[Države] Stranke će poduzeti potrebne korake za promicanje načela iz stavka 1. kako u neformalnim obrazovnim okruženjima, tako i u sportskim te kulturnim okruženjima i okruženjima za slobodno vrijeme te u medijima” (članak 14, stavak 2).

Nametanje promjene ponašanja

“[Države] Stranke će poduzeti potrebne mjere za promicanje **promjena u društvenim i kulturnim obrascima ponašanja žena i muškaraca** s ciljem **iskorjenjivanja predrasuda, običaja, tradicija** i svih drugih postupanja u praksi koja se temelje na (...) **stereotipnim ulogama žena i muškaraca**”
(članak 12, stavak 1)

Posljedice na zakonodavstvo

- **Uklanjanje termina spol** i uvođenje termina “rod” u javnu upotrebu i zakonodavstvo (pristuno već u državama koje su ratificirale!)
- Primjerice, Danska i Velika Britanija predložile da se ne koristi termin “trudna žena” jer on ne obuhvaća i “muškarce” (tj. žene koji se izjašnjavaju kao muškarci)

Donošenje zakona o “rodnom samoodređenju”

- **Zakoni kojima se omogućuje promjena spola u osobnim dokumentima** (osobnoj iskaznici, rodnom listu, domovnici, putovnici...) na temelju tzv. “rodnog samoodređenja” – običnom izjavom nadležnom državnom tijelu.
- **Osoba muškog spola po ovom principu može zakonski postati “žena”, i obratno**, i legalno koristiti sva prava koja su namijenjena ženama - ulaziti u ženske zahodne, svlačionice, natjecati se u ženskim sportovima...
- **Takvi zakoni su doneseni u posljednje 4 godine u** Irskoj, Malti, Norveškoj, Danskoj, Belgiji, Grčkoj.

ŽRTVE RODNE IDEOLOGIJE – ŽENE I DJECA

Primjer: američki lanac trgovina odjećom Ross

- U 2015. uveo politiku slobodnog izbora garderobe ovisno o “rodnom identitetu” osobe – **svatko može izabrati mušku ili žensku garderobu, ovisno o tome izjašnjava li se kao muško ili žensko.**
- U trgovini Ross u Mesquiteu (New Mexico, SAD), Lisa Stickles ostala je šokirana te **doživjela veliku neugodnost kada je u ženskoj garderobi čula muški glas.**
- Odmah je napustila garderobu te sa situacijom upoznala upravitelja na što je on odgovorio kako se “on [muškarac u garderobi] predstavio danas kao žena” te da **“ako se osjeća neugodno s njim u garderobi mora pričekati da on završi”.**

Rodna ideologija u školama

Slučaj Kanade

- Učiteljica svojim učenicima predškolske dobi čitala slikovnice o “transrodnosti”
- „Moja je kći došla kući plačući i tresući se, toliko uplašena da bi se mogla pretvoriti u dječaka”, rekao je jedan roditelj na javnom sastanku školskog odbora.

Slučaj Škotske

- Škotska vlada najavila je uvođenje “rodno neutralnih” zahoda u sve škole u koje će moći ulaziti i dječaci i djevojčice.
- Nove smjernice za škole, trenutno u javnoj raspravi, ocjenjuju da postojeći pravilnik o školskim prostorima “ne bavi rodnom problematikom”.
- Smjernice zaključuju da je potrebno uvesti novu regulativu koja bi pojednostavila pristup zahodima.

Primjer: lanac odjeće John Lewis

- Prodavaonica odjeće John Lewis postala je prvi maloprodajni lanac u Velikoj Britaniji koji je **uklonio oznake spolova s dječje odjeće.**
- Ova marka ne samo da je s odjeće maknula etikete „djevojčice” i „dječaci”, nego je u svojim trgovinama ukinula i zasebne odjele za djevojčice i dječake.

u ime obitelji

Zaključak – što napraviti?

- Vlada treba odbaciti ratifikaciju Istanbulske konvencije i povući potpis koji je na nju stavio bivši premijer Milanović
- Dosljedno provoditi već postojeće mehanizme za zaštitu žena od nasilja